

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

Nu bij je boek
mijn.examenbundel.nl
Online oefenen, video's en meer

2021|2022

vmbo-gt/mavo

Nederlands

ThiemeMeulenhoff

examenbundel.nl

examen bundel

Meer dan alleen oefenexamens

2021 | 2022

M. Reints
J. van Nassau

vmbo-gt/mavo

Nederlands

mijn.examenbundel.nl

Slagen zonder examenstress doe je met **Examenbundel**,
} **Samengevat**, **Examenidoom** en **Zeker Slagen!**
Alles voor je schoolexamens en je centrale examens
in je boeken, maar ook online.

Quickscan

**Antwoorden
bij de
oriëntatietoets**

**Video's en andere
leerbronnen**

Oefenexamens

**Overzicht van al
je examenvakken**

**En nog veel
meer op Mijn
Examenbundel!**

Ga naar mijn.examenbundel.nl en log in op
Mijn Examenbundel. Met deze code krijg je toegang
tot heel veel (digitale) extra's die bij je bundel horen:

#

!

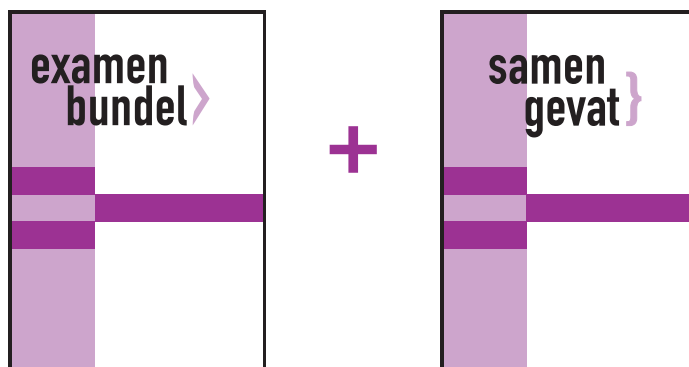
Deze code is uniek en door één persoon te gebruiken. Geldig tot 15 juli 2022.

#ikgazekerslagen

Voorwoord

Met deze **Examenbundel** bereid je je goed voor op het eindexamen. Je oefent met echte examenopgaven. In de uitwerkingen staan de antwoorden met een duidelijke uitleg. Zo weet je precies wat je goed en fout hebt gedaan.

Gebruik naast deze **Examenbundel** ook het boek **Samengevat** om te leren voor je examen. Hierin vind je een handige samenvatting van alle examenstof.

Oefenen met echte examens en duidelijke uitwerkingen

Overzichtelijke samenvatting van de examenstof

Wil je weten op welke datum het centraal examen is?

Ga naar examenbundel.nl/examenrooster voor het actuele examenrooster. Of scan de QR-code:

Namens team **Examenbundel** heel veel succes!

Heb je een vraag of opmerking over deze **Examenbundel**? Ga dan naar examenbundel.nl/contact.

Opmerking

De overheid stelt de regels op voor het examen. Bijvoorbeeld wat de examenonderwerpen zijn, welke hulpmiddelen je mag gebruiken en wanneer het examen is. De auteurs en uitgever hebben deze **Examenbundel** met grote zorg samengesteld. Soms veranderen de regels van de overheid echter of worden er nieuwe afspraken gemaakt over wat die regels betekenen. Raadpleeg daarom altijd je docent of onze website www.examenbundel.nl voor actuele informatie die voor jouw examen van belang is.

Alle examens in deel 2 zijn aangepast aan de manier van examineren in 2022.

Inhoud

3	Voorwoord		
7	Oriëntatietoets		
9	Oriëntatietoets leesvaardigheid		
19	Oriëntatietoets schrijfvaardigheid		
25	Deel 1 Theorie met oefenopgaven		
27	1 Inleiding		
28	2 Leesvaardigheid		
28	2.1 Tekstsoorten		
29	2.2 Leesstrategieën		
30	2.3 Moeilijke woorden		
31	2.4 Beeld en opmaak		
34	2.5 Schrijfdoel en lezers		
37	2.6 Feiten en meningen		
40	2.7 Indeling van de tekst		
43	2.8 Deelonderwerpen		
46	2.9 Tekstrelaties en signaalwoorden		
48	2.10 Hoofdonderwerp en hoofdgedachte		
51	2.11 Hoofdzaken		
55	3 Schrijfvaardigheid		
55	3.1 Schrijfdoel		
55	3.2 Tekstsoort		
56	3.3 Lezerspubliek		
56	3.4 Beoordeling		
56	3.5 Schrijfplan		
57	3.6 Opbouw alinea		
58	3.7 Schrijfstijl		
59	3.8 Zakelijke brief/Zakelijke e-mail		
61	3.9 Persoonlijke brief/Persoonlijke e-mail		
62	3.10 Artikel		
64	3.11 Ingezonden stuk		
66	3.12 Formulier		
68	4 Belangrijke begrippen		
70	Uitwerkingen bij de oefeningen		
81	Deel 2 Examens met uitwerkingen		
83	Tips bij het maken van het examen Nederlands		
	2016-I (aangepast)		
85	Tekst 1: <i>Smaken verschillen niet</i>		
88	Tekst 2: <i>Last van verveling in de trein?</i>		
91	Tekst 3: <i>'De Hollandse wind als baas'</i>		
93	Tekst 4: <i>Waarom jongens geen meisjes zijn en meisjes geen jongens</i>		
97	Schrijfoopdracht: Zakelijke brief		
98	Uitwerkingen		
	2016-II (aangepast)		
106	Tekst 1: <i>Lang zal die gelukkig leven</i>		
110	Tekst 2: <i>Waarom tieners elke maandag moe op school verschijnen</i>		
112	Tekst 3: <i>Intake en verplichte intakeactiviteiten</i>		
115	Tekst 4: <i>'Ik weet wat mijn geld uitspookt. En jij?'</i>		
117	Tekst 5: <i>Enig idee wat die frappuccino's kosten?</i>		
121	Schrijfoopdracht: Artikel		
122	Uitwerkingen		
	2017-I (aangepast)		
129	Tekst 1: <i>Fietsologie</i>		
133	Tekst 2: <i>Lekker pûh</i>		
136	Tekst 3: <i>De thermostaat lager zetten vanuit uw luie stoel?</i>		
138	Tekst 4: <i>Nu even niet</i>		
141	Schrijfoopdracht: Artikel		
142	Uitwerkingen		
	2017-II (aangepast)		
150	Tekst 1: <i>De gewone tuinslak</i>		
154	Tekst 2: <i>De opmars van de robot</i>		
157	Tekst 3: <i>Serius pure chocolade</i>		

- 159 Tekst 4: *Als je zelf schrijft, denk je na over wat je doet*
163 Schrijfpdracht: Artikel
164 Uitwerkingen

2018-I (aangepast)

- 173 Tekst 1: *De keerzijde van het spotprijsparadijs*
176 Tekst 2: *Limburgers nog toongevoeliger dan gedacht*
178 Tekst 3: *Verstopt!*
179 Tekst 4: *Een reis om de wereld in 177 foto's*
181 Tekst 5: *Doggybag: gedoe of steuntje in de rug?*
184 Schrijfpdracht: Zakelijke e-mail
185 Uitwerkingen

2018-II (aangepast)

- 193 Tekst 1: *Puberbrein*
196 Tekst 2: *Voor de ideale golf hoef je straks niet meer naar Hawai*
199 Tekst 3: *Fluiten = niet meer instappen*
200 Tekst 4: *Vlogger eet dát snoep meestal niet voor niks*
204 Schrijfpdracht: Zakelijke e-mail
206 Uitwerkingen

2019-I (aangepast)

- 213 Tekst 1: *Advies: laat kind met zakmes spelen*
216 Tekst 2: *Vriendschap zonder verplichtingen*
219 Tekst 3: *We komen ook op plekken zonder postcode*
220 Tekst 4: *Scholen worstelen nog met schermpjes in de klas*
224 Schrijfpdracht: Artikel
225 Uitwerkingen

2019-II (aangepast)

- 233 Tekst 1: *Opgeruimd staat netjes*
237 Tekst 2: *In Zweden is contant geld zeldzaam*
240 Tekst 3: *Hier doen we het niet voor*
242 Tekst 4: *Een punt maken.*
246 Schrijfpdracht: Zakelijke e-mail
248 Uitwerkingen

257 Deel 3 Examen zonder uitwerkingen

2021-I

Bijlagen

Stappenplan leesvaardigheid
Stappenplan schrijfvaardigheid
Register
Cijferbepaling leesvaardigheid deel 2

Begin met het stappenplan!

Wil je weten hoe je het best leert en oefent met deze **Examenbundel**?
Bekijk dan eerst de stappenplannen in de bijlagen achterin.

Oriëntatietoets

Hoe zou je het nu al doen op een examen? De oriëntatietoets leesvaardigheid geeft je een eerste indruk. De antwoorden en een studieadvies vind je op mijn.examenbundel.nl.

Oriëntatietoets leesvaardigheid

Tekst 1

Aandacht voor de ziekte van Lyme

(1) De argeloze wandelaar merkt hem vaak niet eens op, de kleine teek die zich stevig vastbijt in been of nek. Maar één simpele beet van zo'n

5 beestje kan een leven verwoesten.

Als de teek met de borreliabacterie is besmet, wat in een kwart van de gevallen zo is, kan ook de mens besmet raken. De ziekte van Lyme is dan het gevolg. De bacterie veroorzaakt hevige pijnen, maar kan ook de hersenen en het centrale zenuwstelsel aantasten en zelfs dodelijk zijn.

(2) “Er is veel te weinig aandacht voor deze slopende ziekte”, vindt de Nederlandse Vereniging voor Lyme-patiënten, de NVLP. “Lymepatiënten zijn daarom de wanhoop nabij”, zegt bestuurslid Diana Uitdenbogerd. De vereniging gaat dan ook de hulp van de Tweede Kamer invoeren. Dit doet de vereniging door een zogenaamd burgerinitiatief. Met zo'n initiatief kunnen burgers de regering dwingen een onderwerp op de politieke agenda te zetten. Hiervoor zijn minstens 40.000 handtekeningen vereist. De vereniging heeft inmiddels al meer dan 70.000 handtekeningen ingezameld, ruim voldoende voor het burgerinitiatief.

(3) Voorzichtige schattingen gaan uit van enkele tienduizenden Nederlanders die de ziekte van Lyme hebben. Alleen al in 2009 liepen zeker 22.000 mensen de ziekte op. Ook Uitdenbogerd raakte vier jaar geleden besmet met de bacterie. “Ik had snel in de gaten dat ik gebeten was. Ik liep de tekenbeet op een zaterdag op en 's maandags zat ik al bij mijn huisarts. Die heeft de teek

niet goed verwijderd. De huisarts gebruikte een veel te grote tang en spoelde de teek ook nog door de gootsteen.” Zo kon niet meer onderzocht worden of het om een besmet exemplaar ging. “Kom maar terug als je klachten krijgt”, zei de huisarts.

50 Acht weken later verscheen er een rode cirkel om de plek van de beet, het eerste signaal dat Uitdenbogerd de ziekte van Lyme had. Uiteindelijk kreeg ze hersenvliesontsteking.

55 Terugkijkend vindt ze dat haar huisarts niet alert genoeg op de situatie gereageerd heeft. “Als hij me toen had uitgelegd dat ik sneller in actie had moeten komen, was ik misschien niet zo ziek geworden.”

(4) Snelle toediening van antibiotica kan veel schade voorkomen. De Nederlandse vereniging voor Lyme-patiënten pleit daarom voor een landelijk kenniscentrum. Veel huisartsen weten te weinig over de ziekte van Lyme. “Ze denken dat het allemaal wel meevalt”, zegt Uitdenbogerd. Het probleem is bovendien dat de ziekte een heleboel verschillende klachten kan opleveren, variërend van lichte griepverschijnselen tot ernstige hersen- of hartproblemen. Dat maakt het lastig om de juiste diagnose te stellen. De testen om de ziekte van Lyme vast te stellen zijn ook niet 100 procent betrouwbaar. Ze kunnen meestal maar één bacteriestam aantonen, terwijl in Europa minstens vijf verschillende stammen bestaan. Het gevolg hiervan is dat tienduizenden chronisch zieken die veel pijn lijden, van specialist naar specialist gaan,

- 85 foute diagnoses krijgen, niet behandeld worden en soms uiteindelijk arbeidsongeschikt raken.
- (5) Bioloog en tekendeskundige Fedior Gassner steunt het burgerinitiatief. “Bij een zo complexe ziekte is het goed als verschillende artsen hun krachten bundelen. Er heerst veel onzekerheid, zowel onder artsen als onder patiënten. Dan kan zo’n centrum helpen. Veel symptomen van Lyme kunnen ook bij andere ziekten horen en daarom worden er door huisartsen regelmatig verkeerde diagnoses gesteld. Sommige patiënten verliezen daardoor hun vertrouwen in de medische wetenschap. Daar moet wat aan gedaan worden.”
- (6) De weinige artsen die de ziekte van Lyme wél goed in beeld hebben, kunnen de stroom van patiënten niet aan, stelt de Lymevereniging. Zo is het Hengelose ziekenhuis van de Ziekenhuisgroep Twente door de
- 110 enorme toeloop van Lyme patiënten niet meer in staat al deze patiënten te behandelen. In Nijmegen wordt in de Sint Maartenskliniek onderzoek gedaan naar de ziekte en het Gelre-ziekenhuis in Apeldoorn heeft een speciale Lyme polikliniek. Toch zijn patiënten niet altijd tevreden over de deskundigheid en de behandelmethoden van dit soort poliklinieken.
- 120 Dat leidt er toe dat sommigen hun toevlucht nemen tot alternatieve geneeswijzen.
- (7) Daarom is meer kennis over de ziekte en meer capaciteit om patiënten te behandelen hard nodig, zegt de NVLP. De vereniging heeft goede hoop in de Tweede Kamer een luisterend oor te vinden.
- Uitdenbogerd: “We merken dat het gevoel van noodzaak daar gedeeld wordt. Sommige kamerleden kennen in hun eigen omgeving ook mensen die de ziekte van Lyme hebben. Dat moet helpen.”

Naar een artikel van Frouke Tamsma, De Gelderlander, 5 maart 2011

-
- 1 Welk kopje past het beste bij de inhoud van alinea 2?
 - A Burgerinitiatief
 - B Lyme patiënten
 - C Slopende ziekte
 - D Tweede Kamer
 - 2 Welk kopje past het beste bij de inhoud van de alinea’s 4, 5 en 6?
 - A Landelijk kenniscentrum
 - B Nederlandse vereniging voor Lyme patiënten
 - C Onbekende bacteriestammen
 - D Tienduizenden chronisch zieken
 - 3 Wat is het verband tussen alinea 3 en alinea 4?
 - A Alinea 3 geeft een voorbeeld voor het gestelde in alinea 4.
 - B Alinea 3 noemt een oorzaak van het gestelde in alinea 4.
 - C Alinea 4 spreekt het gestelde in alinea 3 tegen.
 - D Alinea 4 zwakt het gestelde in alinea 3 af.

- 4** 'Veel huisartsen weten te weinig over de ziekte van Lyme. "Ze denken dat het allemaal wel meevalt";' (regels 65-68)
Citeer de zin uit de alinea's 3 tot en met 5 waarin een voorbeeld van deze uitspraak wordt gegeven.
- 5** Wat is het verband tussen alinea 6 en alinea 7?
A Alinea 6 geeft een tegenstelling met het gestelde in alinea 7.
B Alinea 6 noemt een reden voor het gestelde in alinea 7.
C Alinea 7 is een bevestiging van het gestelde in alinea 6.
D Alinea 7 vormt een uitwerking van het gestelde in alinea 6.
- 6** Hoe staat de schrijver tegenover de uitspraken van deskundigen in deze tekst?
A Hij gebruikt ze vooral om zijn eigen standpunten te verdedigen.
B Hij geeft ze weer zonder verder commentaar.
C Hij laat merken het oneens te zijn met de uitspraken.
D Hij trekt de juistheid van de uitspraken in twijfel.
- 7** Je moet de informatie uit alinea 7 samenvatten.
Geef met een kruisje aan welke van de onderstaande drie zinnen informatie bevat die je in een samenvatting gebruikt.

'Daarom is meer kennis over de ziekte en meer capaciteit om patiënten te behandelen hard nodig, zegt de NVLP.' (regels 123-126)	
'De vereniging heeft goede hoop in de Tweede Kamer een luisterend oor te vinden.' (regels 126-128)	
'Sommige kamerleden kennen in hun eigen omgeving ook mensen die de ziekte van Lyme hebben.' (regels 131-133)	

- 8** Hoe kun je de inhoud van alinea 7 het beste weergeven?
In alinea 7 wordt
A een advies gegeven.
B een toekomstbeeld geschetst.
C een waarschuwing uitgesproken
D een wens geuit.
- 9** Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van de tekst *Aandacht voor de ziekte van Lyme*?
A De ziekte van Lyme kan zich ontwikkelen tot een chronische ziekte met diverse ziekteverschijnselen.
B Er moet volgens de NVLP een kenniscentrum komen voor de ziekte van Lyme, zodat patiënten sneller en effectiever geholpen kunnen worden.
C Huisartsen zijn volgens de NVLP te weinig op de hoogte van de ziekte van Lyme en ondernemen daardoor niet tijdig actie.
D Jaarlijks worden steeds meer mensen ziek nadat ze een beet van een besmette teek hebben opgelopen en dat kan voorkomen worden.

Tekst 2

Big brother? Big data!

(1) Soms weten bedrijven meer over ons dan onze eigen familie. The New York Times berichtte vorig jaar over een man die woedend aanklopte bij een Amerikaanse supermarkt, omdat die zijn tienerdochter kortingsbonnen voor babyspullen had gestuurd. De vestigingsmanager verontschuldigde zich voor deze vergissing. Maar toen de manager de vader een paar dagen later opbelde om nogmaals zijn excuses te maken, bleek dat niet nodig: de tienerdochter had bekend dat ze inderdaad zwanger was. Hoe de supermarkt dat wist? Het hoofdkantoor maakte gebruik van een computerprogramma dat aankopen van klanten analyseert om op grond daarvan voorspellingen te doen over hun aankopen in de toekomst. Volgens dat programma blijkt het inslaan van onder andere bodylotion en geurloze zeep, een goede voorspeller voor de aanschaf van luiers een paar maanden later. Handig om toekomstige ouders alvast wat aanbiedingen te sturen.

(2) Dat klinkt een beetje eng. Zo ver is het in Nederland gelukkig nog niet. Maar volgens een expert als Kenneth Cukier, dataredacteur van 'The Economist' en coauteur van het boek 'Big Data', ontkomen we er niet aan. In de toekomst zullen enorme bestanden met dit soort gegevens – in het Engels 'big data' – een steeds grotere rol gaan spelen. Bedrijven en sociale media leggen zo veel mogelijk gedragsgegevens van hun gebruikers vast om daar geld aan te verdienen, bijvoorbeeld door gebruikersprofielen te verkopen aan adverteerders.

(3) Bigdatabestanden zijn niet alleen handig voor commerciële bedrijven. Ook sociaalwetenschappelijke onderzoekers maken gretig gebruik van de groeiende berg elektronische gegevens uit media om conclusies te trekken over onze sociale relaties, stemmingen en gedragingen. Sommige onderzoekers zien zelfs een heel nieuwe tak van wetenschap ontstaan, de 'computational social sciences', waarbij sociaal wetenschappers en computerdeskundigen steeds meer gaan samenwerken. Al met al lijken we volgens deskundigen op de drempel van een heel nieuw tijdperk te staan.

(4) "Voor het wetenschappelijk onderzoek is dat in elk geval goed nieuws", zegt Michael Macy, sociaal wetenschapper aan de Cornell-universiteit en een van de grondleggers van de 'computational social sciences'. "Sociaalpsychologisch onderzoek werd tot nu toe vooral gedaan met een handjevol proefpersonen in een laboratorium, maar bigdatabestanden hebben het voordeel dat ze gebaseerd zijn op elektronische sporen die mensen achterlaten in hun echte leven, zoals in e-mails, bij mobiele-telefoongebruik, door zoekopdrachten op internet en op sociale media. Zo kun je als het ware meekijken over de schouder van de samenleving." En omdat het over enorme aantallen gaat, kunnen onderzoekers patronen aan het licht brengen die je wel kunt zien op grote schaal, maar niet op kleine schaal.

(5) Met behulp van bigdatabestanden kunnen onderzoekers interessante resultaten blootleggen op een manier

die tot nu toe onmogelijk was. Zo analyseerde een internationaal onderzoeksteam begin vorig jaar het belgedrag van een paar miljoen klanten van een mobiele-telefoon-provider. Dit deden ze door gegevens over geslacht en leeftijd van de bellers te koppelen aan die van de mensen die ze het vaakst belden. Zo bleken onder twintigers en dertigers vrouwen vaker naar mannen te bellen dan andersom – volgens onderzoekers een bevestiging van hun theorie dat jonge vrouwen meer investeren in partnerrelaties dan jonge mannen. In de toekomst gaat dat soort onderzoek waarschijnlijk nog een stapje verder: dan kunnen onderzoekers ook meteen uitzoeken of die gesprekken een beetje prettig verlopen.

(6) Sommige theorieën uit de psychologie kunnen met behulp van dit soort nieuwe onderzoeksmethodes uiteindelijk worden bewezen – of zo de prullenbak in. Zo was het idee altijd dat de manier waarop mensen nieuwe ideeën, meningen en technologieën van elkaar overnemen werkt als een soort besmetting: hoe meer mensen in je omgeving bijvoorbeeld Facebook gebruiken, hoe groter de kans dat je dat overneemt. Maar afgelopen jaar liet onderzoek onder Facebookgebruikers zien dat niet het totaal aantal mensen uit je omgeving dat Facebook gebruikt de doorslag geeft, maar het aantal verschillende groepen waar deze mensen bij horen.

(7) Dat is allemaal heel mooi, maar mogen onderzoekers eigenlijk wel zomaar met al die gegevens aan de haal? Bij veel sociale media zijn er, net als op andere plaatsen waar we zonder daarbij stil te staan elektronische gegevens achterlaten, nog weinig regels om onze privacy te beschermen. Onderzoekers mogen al die data nu zomaar opvragen en analyseren zonder dat de gebruikers daar toestemming voor geven. En gebruikers zijn zich onvoldoende bewust van hun privacy, ontdekte Danah Boyd, mediaonderzoeker aan onder andere New York University. Zo bleek geen van de tieners die ze ondervroeg over hun Facebook-gebruik te weten of hun gegevens alleen zichtbaar waren voor hun vrienden of voor iedereen.

(8) Veel onderzoekers verwachten dat bigdata-analyse het onderzoek zoals we dat nu kennen – met proefpersonen in een onderzoeksomgeving – voor een groot deel gaat vervangen. “Maar dat betekent niet dat onderzoek doen in de toekomst hetzelfde is als een analyseprogramma loslaten op een berg gegevens. Daaruit komt immers altijd wel iets rollen. We hebben nog steeds een theorie nodig om die resultaten in hun context te plaatsen en te interpreteren”, zegt Mark Granovetter, sociaal wetenschapper aan de Stanford-universiteit, in een artikel in het befaamde wetenschappelijke tijdschrift ‘Nature’.

Naar een artikel van Saskia Decorte, Psychologie Magazine, januari 2013

examenbundel >

vmbo-gt / mavo **Nederlands**
vmbo-k **Nederlands**
vmbo-gt / mavo **Engels**
vmbo-gt / mavo **Duits**
vmbo-gt / mavo **Frans**
vmbo-gt / mavo **Economie**
vmbo-gt / mavo **Maatschappijkunde**
vmbo-gt / mavo **Geschiedenis**
vmbo-kgt **Aardrijkskunde**
vmbo-gt / mavo **Wiskunde**
vmbo-gt / mavo **Nask 1**
vmbo-gt / mavo **Nask 2**
vmbo-gt / mavo **Biologie**

samengevat }

vmbo **Nederlands 2F**
vmbo **Rekenen 2F**
vmbo-kgt **Economie**
vmbo-kgt **Maatschappijkunde**
vmbo-gt / mavo **Geschiedenis**
vmbo-kgt **Aardrijkskunde**
vmbo-kgt **Wiskunde**
vmbo-gt / mavo **Nask 1**
vmbo-gt / mavo **Nask 2**
vmbo-kgt **Biologie**

Tips, tricks en informatie die jou helpen bij het slagen voor je eindexamen vind je op examenbundel.nl! Nog meer kans op slagen? Volg ons ook op social media. #geenexamenstress

examenidoom + examenbundel + samengevat + zeker slagen! = #geenexamenstress

examenidoom

vmbo **Engels**
vmbo **Duits**
vmbo **Frans**

zeker slagen!

voor vmbo, havo én vwo

